

Силабус курсу Соціальне страхування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 232 Соціальне забезпечення

Освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»

Рік навчання: 3 Семестр: 6

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., доцент Кулина Галина МIRONIVNA

Контактна інформація

gkulyna@gmail.com, +30671021144

Опис дисципліни

Дисципліна «Соціальне страхування» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо організації соціального страхування та механізму його державного регулювання; вироблення практичних навичок із нарахування та здійснення страхових виплат і надання соціальних послуг за видами соціального страхування; набуття вмінь критично аналізувати фінансове забезпечення й ефективність різних видів соціального страхування, виокремлювати невирішені проблеми у сфері соціального страхування з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв'язання.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Сутність, принципи та роль соціального страхування	Вміти пояснювати базові основи соціального страхування в системі соціального захисту населення; розуміти фінансовий механізм соціального страхування; знати види загальнообов'язкового державного соціального страхування, соціальні послуги та матеріальне забезпечення, ним передбачені. Навички визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення	Тести, питання
2 / 2	2. Державне регулювання соціального страхування	Знати організаційні, методичні та правові засади державного регулювання соціального страхування, особливості державного нагляду, контролю та моніторингу у сфері соціального страхування	Тести, питання
4 / 4	3. Державне пенсійне страхування	Вміти пояснювати базові основи пенсійного страхування; розуміти специфіку становлення та	Питання, задачі, тести

		структуру системи пенсійного страхування в Україні; знати види пенсій у солідарній і накопичувальній системі державного пенсійного страхування. Навички використання адміністративно-правових механізмів призначення пенсій та пропонування обґрунтованих рішень щодо управління коштами солідарної системи пенсійного страхування в Україні	
4 / 4	4. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інші збори до Пенсійного фонду України	Розуміти суть та значення єдиного соціального внеску, знати порядок його нарахування та особливості сплати. Вміти на практиці розраховувати розмір єдиного соціального внеску для різних груп платників. Знати види та розуміти порядок справляння зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій	Питання, задачі, тести
4 / 4	5. Страхування з тимчасової втрати працездатності	Розуміти особливості здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності; знати види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням з тимчасової втрати працездатності. Вміти розраховувати обсяг допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності і пологах та допомоги на поховання	Питання, задачі
4 / 4	6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	Розуміти особливості здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; знати види матеріального забезпечення та соціальних послуг, які надаються у разі настання нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Вміти визначати обсяг матеріального забезпечення у разі настання нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	Питання, задачі, тести
4 / 4	7. Страхування на випадок безробіття	Розуміти основи й особливості загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття; знати види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням на випадок безробіття. Вміти розраховувати розмір та тривалість виплати допомоги з безробіття застрахованим особам. Навички приймання практичних рішень для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки	Питання, задачі, тести
2 / 2	8. Медичне страхування	Розуміти систему медичного страхування та засади обов'язкового медичного страхування; аналізувати ринок добровільного медичного страхування в Україні та визначати перспективи його розвитку	Тести, питання
4 / 4	9. Недержавне соціальне страхування	Розуміти необхідність та значення недержавного соціального та пенсійного страхування; знати види недержавних пенсійних фондів; розуміти механізм здійснення пенсійних виплат і специфіку державного нагляду та контролю у сфері недержавного пенсійного забезпечення	Тести, питання

Літературні джерела

1. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування № 16/98-ВР (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення : Закон України від 25 квітня 2024 року № 3674-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-20#Text>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи : Закон України 19 грудня 2024 року № 4170-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4170-IX#top>
4. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5.10.2000 р. №2017-ІІІ (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>
5. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VІІІ (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#top>
6. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 року №3723-XІІ (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#top>
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-ІІІ (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. №1105-XІV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
9. Про зайнятість населення : Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
10. Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>
12. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014-%D0%BF#Text>
13. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26 червня 1997 року № 400/97-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VІ (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
15. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. №1057-ІV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
16. Про особливості реалізації державної політики у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану та після його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів

України від 21 червня 2022 р. № 735 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2022-%D0%BF#top>

17. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. №2671-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

18. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28 лютого 1991 року № 796-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>

19. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

20. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 5.11.1991 р. №1788-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>

21. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 9 квітня 1992 року № 2262-XII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>

22. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#top>

23. Безкровний О., Зоря О. Соціальне страхування : навч. посіб. [2-ге вид., доп. і перероб.] (електронне видання). Полтава: ПДАУ, 2023. 177 с.

24. Болотіна Є. В., Шубна О. В., Бившева Л. О., Колесникова Г. М. Проблеми розвитку пенсійного забезпечення в Україні в контексті соціального захисту. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1 (63). С.162–170.

25. Вальчук О. І. Етапи формування публічної політики в системі державного соціального страхування України. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. Вип. 21. С. 7–10.

26. Державні соціальні стандарти / Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html>.

27. Зеленська М. В., Завада О. Г. Роль загальнообов'язкового державного соціального страхування в державному управлінні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 123–129.

28. Корсун І. М. Генезис та періодизація розвитку фондів соціального страхування. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2024. № 1 (85). С. 50–56.

29. Лаврик О. Соціальне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економічний аналіз*. 2021. № 2. Т. 3. С. 107–113.

30. Логінова А. С. Сучасний стан страхування медичних витрат в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2707/2621>

31. Лубкей Н. П., Крамарчук С. П., Кулина Г. М. Проблеми впровадження концепту корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 61. С. 202–206. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/61_2021/38.pdf.

32. Марич М. Г. Соціальне страхування : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 176 с.

33. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.

34. Насібова О. В. Фінанси соціального захисту населення : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 372 с.

35. Прохоровська С., Кулина Г., Стецько М. Реформування системи соціального страхування в Україні: проблемні аспекти та ключові завдання. *Світ фінансів*. 2022. Вип. 3 (72). С. 66–82. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1534/1542>.

36. Соціальне страхування : навч. посіб. / Т. І. Стецюк, О. В. Димніч, О. В. Мурашко. К.: КНЕУ, 2023. 167 с.

37. Спасів Н., Кулина Г., Лубкей Н. Соціальне партнерство як імператива соціально-економічного розвитку України. *Вісник Економіки*. 2021. Вип. 3. С. 8–18.
38. Татарин Н. Б., Чепіль Ю. Б., Дунець І. А. Система недержавного пенсійного забезпечення як спосіб інвестування: проблемні аспекти та шляхи вдосконалення. *Молодий вчений*. 2022. № 4 (104). С. 110–114.
39. Труфанова Ю., Хоцька А. Сучасний стан правового регулювання соціального страхування в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2024. № 1 (37). С. 213–218. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1837>
40. Чічкань М. В. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як основа сучасної системи соціального захисту в Україні. *Право і суспільство*. 2021. № 1. С. 106–110.
41. Шевців М. Б. До питання про медичне страхування в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: ПРАВО*. 2024. Вип. 86. Ч. 2. С. 264–269. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/43-1.pdf>
42. Cieślak M. Health Insurance Contribution in 2025 – Proposed Changes. URL: <https://cgofinance.com/health-insurance-contribution-in-2025/>
43. Flexible retirement pathways – An analysis of policies in 28 European countries. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/flexible-retirement-pathways-analysis-policies-28-european-countries_en
44. Latest update of the MISSOC information on national social protection systems now available. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/latest-update-missoc-information-national-social-protection-systems-now-available-2024-02-06_en
45. Rybová J., Sekničková I. Comparison of the European Union Member States in the Field of Social Insurance in the Period 2007–2019. *European Financial and Accounting Journal*. 2022. vol. 17. no. 3. P. 23–47. URL: <https://efaj.vse.cz/pdfs/efa/2022/03/05.pdf>
46. Social security in the European Union. URL: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-and-benefits/social-security/index_en.htm
47. Social security developments and trends – Europe 2024. URL: <https://www.issa.int/html/developments-trends-Europe2024/#cover>
48. The year ahead: A look at what's on the European pensions agenda for 2025. URL: <https://www.europeanpensions.net/ep/The-year-ahead-A-look-at-what-on-the-European-pensions-agenda-for-2025.php>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Соціальне страхування» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульного контролю; оцінювання результатів тренінгу; оцінювання результатів самостійної роботи; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за

погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціальне страхування» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за теми 1-4 під час практичних занять	Модульна робота, яка охоплює теми 1-4. Теоретичне питання – макс. 20 балів. Тести (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів. Задачі (2 задачі по 25 балів за кожну) – макс. 50 балів	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за теми 5-9 під час практичних занять	Модульна робота, яка охоплює теми 5-9. Теоретичне питання – макс. 20 балів. Тести (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів. Задачі (2 задачі по 25 балів за кожну) – макс. 50 балів	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання трьох завдань тренінгу	Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання трьох завдань самостійної роботи	Структура екзаменаційного білета: 1) одне теоретичне питання – макс. 20 балів; 2) дві задачі по 25 балів кожна – макс. 50; 3) 10 тестів по 3 бали за тест – макс. 30 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання;

75-89 балів – здобувач вищої освіти правильно, у достатньо повному обсязі дає виклад навчального матеріалу, але при розкритті деяких питань не вистачає достатньої аргументації в поясненнях, допускаються несуттєві неточності та незначні помилки, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег;

65-74 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60-64 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхнево викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

35-59 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0-34 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час практичних занять.

Модульний контроль, екзамен:

– *теоретичне питання*, за відповідь на яке здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 20 балів:

15-20 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення;

6-14 балів – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності;

0-5 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, допускає суттєві неточності та помилки;

– *тестові завдання*: за правильну відповідь на кожен з тестів здобувач вищої освіти може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

– *задачі*: дві задачі, за розв'язання кожної з яких здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів:

15-25 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно і правильно розв'язує задачу й інтерпретує отримані результати;

6-14 балів – здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує завдання, але допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання завдання;

1-5 балів – здобувач вищої освіти фрагментарно виконує ситуативне завдання, допускає суттєві неточності, недостатньо розкриває зміст завдання, що свідчить про низький рівень опанування навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка за модульний контроль та екзамен визначається як сума балів за виконані завдання й оцінюється від 0 до 100 балів.

Тренінг:

90-100 балів – здобувач вищої освіти активно працює під час проведення тренінгу, вільно й аргументовано використовує навчальний матеріал для розкриття змісту завдань тренінгу, демонструє творчий підхід до виконання завдань тренінгу;

75-89 балів – здобувач вищої освіти доволі активно працює під час проведення тренінгу, виконує завдання тренінгу лише з певною допомогою колег, демонструє творчий підхід до виконання окремих завдань тренінгу;

60-74 бали – здобувач вищої освіти доволі пасивно працює під час проведення тренінгу, долучається до виконання лише окремих завдань тренінгу, в окремих моментах виявляючи творчий підхід до виконання окремих завдань тренінг;

1-59 балів – здобувач вищої освіти демонструє небажання брати участь у виконанні завдань під час проведення тренінгу, долучається до розкриття їх змісту лише на вимогу колег чи викладача.

Самостійна робота:

90-100 балів – зміст самостійної роботи розкритий у повній мірі та відповідає встановленим вимогам до оформлення результатів виконаних завдань, містить елементи самостійного дослідження, під час презентації результатів самостійної роботи здобувач вищої освіти демонструє високий рівень опанування навчального матеріалу, уміння аналізувати й узагальнювати теоретичний і практичний матеріал, творчо підійти до підготовки презентації;

75-89 балів – представлені результати самостійної роботи відповідають встановленим вимогам, зміст самостійної роботи загалом розкритий, але присутні несуттєві недопрацювання,

не вистачає достатньої глибини дослідження проблем, здобувач презентує матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускається незначних помилок у формулюванні понять, розрахунках при аналізі фінансових показників, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням;

60-74 бали – завдання самостійної роботи виконані на недостатньому рівні, логічно не завершені аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження, наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими, здобувач припускається значних помилок у розрахунках, матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, відповіді на запитання нечіткі, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1-59 балів – зміст виконаного здобувачем вищої освіти завдання для самостійної роботи не розкрито, оформлення і презентація роботи не відповідає встановленим вимогам, відповіді на запитання відсутні, неточні або неповні, не наведені шляхи вирішення проблеми або вони не обґрунтовані та випадкові.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)